

*Tijdschrift
voor
Numismatiek*

EUROPEES GENOOTSCHAP VOOR MUNT- & PENNINGKUNDE

VOL. XXVII Tweemaandelijks tijdschrift Nr. 4 1977

Redactie : VAN KEYMEULEN André

Jules Lootenslaan 33
9620 ZOTTEGEM

Thesaurie, publiciteit, verzending : LE MAIRE Pierre

De Broquevillelaan 53, bus 12
1200 BRUSSEL

Bijdrage : Beschermend lid : 500 fr.

Lid : 300 fr. — Buitenland : 350 fr. te storten

op P.C.R. nr. 000-0846038-04 van het E.G.M.P. te Brussel of
via de afdelingen.

**JAARLIJKSE ALGEMENE VERGADERING
NIVELLES - 16 OKTOBER 1977**

Alle leden van het Europees Genootschap voor Munt- en Penningkunde zijn uitgenodigd de jaarlijkse algemene vergadering bij te wonen die plaats heeft op zondag 16 oktober 1977.

De organisatie berust bij de afdeling Nivelles die bij deze gelegenheid een tentoonstelling en een ruilbeurs inricht en tevens het bezoek organiseert aan de opgravingen in de domstiftskerk van Nivelles, een indrukwekkend Romaans bouwwerk.

De algemene vergadering wordt gehouden in de trouwzaal op het gelijkvloers van het stadhuis van Nivelles en vangt aan om 10 uur (ruime parkeermogelijkheid in de omgeving van de domstiftskerk).

Dagorde van de algemene vergadering :

- toespraak door de voorzitter van de afdeling Nivelles
- toespraak en jaarverslag door de voorzitter van het E.G.M.P.

- jaarverslag van de schatbewaarder
- jaarverslag van de sekretaris
- vaststellen van de bijdrage voor 1978
- statutaire verkiezing : het mandaat van de heren Willy Herssens, Pierre le Maire, Harry Dewit en André Van Keymeulen loopt ten einde ; deze personen zijn herkiesbaar als lid van de Beheerraad
- wijziging van de statuten van het E.G.M.P. (zie verder).

* * *

De tentoonstelling heeft plaats in de hall van het stadhuis, de ruilbeurs op de eerste verdieping van het café de l'Union, Grand'Place te Nivelles. Op het gelijkvloers van deze laatste instelling bevindt zich een restaurant. Personen die wensen aldaar het middagmaal te gebruiken en hun plaats voor te behouden worden verzocht, van zodra zij in Nivelles aankomen, zich in te schrijven bij een lid van deze afdeling, voor deze taak aangewezen en herkenbaar door het dragen van een armband.

Traditiegetrouw wordt naar aanleiding van de jaarlijkse algemene vergadering een zilveren penning uitgegeven, die ter plaatse kan bekomen worden en ook vanaf heden schriftelijk kan besteld worden bij de heer Pierre le Maire, de Broquevillelaan 53, bus 12 te 1200 Brussel.

* * *

Het voorstel tot wijziging van de statuten werd door de Beheerraad onderzocht en besproken. Het staat in verband met de te nemen maatregelen tegenover leden van de vereniging. De huidige statuten voorzien slechts één maatregel, itieve uitsluiting uit de vereniging. Uit de besprekin or dat het wenselijk is dit punt van de statuten te t betreft de minder ernstige vergrijpen of inbreuken waartegen dan ook minder radikale maatregelen moeten voorzien worden.

Eveneens werd in de Beheerraad het probleem ter sprake gebracht nopens de intrekking van de erkenning van een afdeling als deel uitmakend van het E.G.M.P. Hierover bestaat geen reglementering. De Beheerraad heeft aan een van de afdelingen opdracht gegeven een reglementering terzake op te stellen.

Te dien einde wordt artikel VI van de statuten gewijzigd als volgt :

« De Beheerraad onderzoekt de klachten neergelegd ten laste van een lid uit hoofde van niet naleving van de statuten of van handelingen in strijd met de eerbaarheid, de eerlijkheid of het welzijn van het Genootschap. Hij kan zich ertoe beperken het lid een verwittiging te geven, dit nadat deze laatste de mogelijkheid

geboden was zich te verdedigen en indien de ten laste gelegde feiten bewezen en van minieme omvang of minder ernstige aard blijken te zijn. Zo niet kan de Beheerraad het lid voor de algemene vergadering dagvaarden die op haar beurt kan 1) oordelen dat de feiten niet bewezen zijn, 2) het lid een verwittiging geven, 3) een schorsing uitspreken voor een duur die niet minder dan zes en niet meer dan 12 maanden mag zijn, 4) de uitsluiting van het lid uitspreken. De algemene vergadering kan de erkenning van een lokale afdeling als deel uitmakend van het Genootschap intrekken in geval van duidelijk gebrek aan belangstelling voor de activiteiten van het Genootschap of om reden van enige andere ernstige aard. »

Artikel XII van de statuten voorzag reeds dat de algemene vergadering alleen een beslissing kan treffen met betrekking tot de uitsluiting van een lid wanneer dit onderwerp op duidelijke manier op de dagorde voorkomt en de beslissing gestemd wordt door tenminste twee derden van de geldig uitgebrachte stemmen.

Indien de algemene vergadering de voorgestelde wijziging van artikel VI goedkeurt, moeten in de tekst van artikel XII de woorden « de uitsluiting van een lid » vervangen worden door « een tuchtmaatregel tegen een lid ».

Herinneren we eraan dat de statuten van het Genootschap een laatste maal gepubliceerd werden in het *Tijdschrift voor Numismatiek*, nr. 12 van 1975.

CARL DE COCK, 1879-1965

Carl De Cock werd geboren te Gent op 6 maart 1879. Van 1895 tot 1896 en van 1901 tot 1903 volgde hij les aan de Koninklijke Akademie voor Schone Kunsten te Gent, waar hij duidelijk invloed onderging van de leraars Metdepenningen en Delvin. Carl De Cock volmaakte tenslotte zijn kunstopleiding door aan de rijksuniversiteit te Gent gedurende twee jaren de leergang ontleedkunde te volgen. Hij huwt in 1907 en wordt in 1909 leraar aan de Koninklijke Akademie voor Schone Kunsten waar hij tot 1939 tekenles geeft en in 1910 een graveerklas opricht. In 1948 wordt De Cock bij het spitten in de tuin van zijn woning te Sint-Martens Latem zwaar gewond door een ontploffende granaat en verliest het gebruik van de rechterhand. Hij past zich nochtans moedig aan en leert links werken ; zijn laatste medaille, de herdenkingspenning van het Havenbestuur van Gent, werd volledig met de linkerhand uitgevoerd. Carl De Cock overlijdt te Sint-Martens Latem op 23 februari 1965 ⁽¹⁾.

(1) Gegevens verstrekt door de heer N. Geleyts, schoonbroer van de kunstenaar

Catalogus

1. CLUB DE LA BECASSE
Dode snip, kop naar links

[1919], —, brons, 30 mm (mèt oogje 35 mm). Penningkabinet KB.

2. —
= 1.

[1919], —, zilver, 30 mm (mèt oogje 35 mm). Penningkabinet KB.

Voor het ontwerpen van deze medaille zou de Club de la Bécasse, vermoedelijk een jagersklub uit het Brusselse, een wedstrijd ingericht hebben waarin C. De Cock de eerste plaats behaalde. De medaille, waarvan geen slagaantallen gekend zijn, dateert ten laatste van 1919 vermits zij datzelfde jaar door het Penningkabinet werd aangekocht; zij kan mogelijk rond 1907 gemaakt zijn ⁽¹⁾. Waarvoor de medaille mèt omschrift en die zonder respectievelijk gebruikt werden is niet bekend. Op de keerzijde kan een aangepaste tekst gegraveerd geweest zijn.

- 3
Bos waarin twee jachthonden naar rechts, waarvan één in een konijnenhol kruipt. Links boven CARL DE COCK

[1919], —, zilver, brons, 28 x 41 mm. Penningkabinet KB.
Deze penning werd waarschijnlijk voor een Brusselse kennel ontworpen ⁽¹⁾. Voor datering, verlening en slagaantallen gelden dezelfde opmerkingen als voor nummers 1 en 2.

- 4
Vier verschillende hondenkoppen. Rechts CARL DE COCK SOCIÉTÉ CANINE NEMROD =MONS= / tussen twee takken een rechthoekig versierd bordje / R. DE ROOSTER F^t
[1919], De Rooster, brons, 28 mm (mèt oogje 31 mm). Penningkabinet KB.

Voor deze medaille, wellicht ontworpen voor een vereniging van jachthondenliefhebbers uit Bergen, zijn eveneens geen gegevens gekend aangaande datering, verlening en slagaantallen ⁽¹⁾.

5. LES BUTTES BLANCHES
LAETHEM GAND

Vrouw die met een golfstok naar rechts slaat. Op de achtergrond rechts boven een gebouw. Onderaan links CL. DE COCK

[1912], gips, ca. 500 mm. Klubgebouw Les Buttes Blanches, Sint-Martens Latem.

Of van dit ontwerp med s niet met zekerheid te zeggen. Hoewel het rij Fonson, Brussel, voor les Buttes Blanch van 25 en 65 mm, ontworpen door De Cock, schijnt ook bij klubleden geen andere medaille bekend dan een van 61 mm, bij Fonson vervaardigd

bbeloos ⁽²⁾; deze ler voor en op de S BLANCHES.

dat de medailles

van 65 mm en 61 mm één en dezelfde medaille zijn, kan zulks nochtans niet voor de kleine penning van 28 mm over wiens bestaan derhalve twijfel blijft hangen. De Royal Golf Club van Gent kocht pas in 1912 het terrein Les Buttes Blanches — zo genoemd naar de talrijke witzanderige duintjes die er voorkwamen — te Sint-Martens Latem, zodat de medaille vermoedelijk korte tijd later kan ontworpen zijn.

6.
Naakte ruiter, 3/4 naar rechts gekeerd, gelauwerd en omkijkend. Met de linkerhand houdt hij een vlag omhoog waarop SPORTS. Links langs de boord dalend CARL DE COCK
EXPOSITION UNIVERSELLE & INTERNATIONALE
GAND 1913 / cirkelvormig gebouw met twee zijvleugels. Daarrond een lauwerkrans met lint waarop HOU ENDE ⁽³⁾.
er],

D
werden ter gelegenheid van de universele wereldtentoonstelling te Gent in 1913. Van de medaille van 56 mm zouden 10 zilveren en 1.423 bronzen exemplaren geslagen zijn; van de medaille van

(2) Gegevens verstrekt door de heer P. Abbeloos.

(3) De op het schild voorgestelde leeuw kan mogelijk ook de Belgische leeuw zijn, gezien geen kleuren werden weergegeven.

28 mm zouden 1 gouden, 18 verguld zilveren, 72 zilveren en 4.028 bronzen stuks gemaakt geweest zijn ⁽⁴⁾.

7

AAN JAN DELVIN / 1913 / buste 3/4 naar links / CARL DE COCK / —

1913, gegoten, zilver, 121 x 85 mm. Penningkabinet KB.
Jan Delvin was een kollega van C. De Cock aan de Koninklijke Akademie voor Schone Kunsten, waar hij tekenen naar model onderwees en de volmakingscursus beeldhouwen gaf. Dit portret, waarvan een bronzen medaillon van 380 x 530 mm in de erezaal van de Akademie geplaatst is en waarvan zich een gipsontwerp in het museum van Deinze bevindt, werd naar het leven gemaakt ⁽¹⁾. Van deze medaille die een hulde was aan Delvin, bestaan 25 zilveren en 1 verzilverd bronzen exemplaar ⁽⁵⁾.

8

EMILE BRAUN / tussen BOURGMESTRE / DE LA VILLE DE GAND / .1914. en CARL DE COCK buste 3/4 naar links.

1914, gegoten, zilver, 97 x 96 mm. Penningkabinet KB.

9

EMILE BRAUN / tussen BOURGMESTRE / DE LA VILLE DE GAND / HOMMAGE DE SES / CONCITOYENS / RECONNAISSANTS / 11 JANV : 1914 / drie sterretjes en CARL DE COCK buste 3/4 naar links

Op bloemen het wapenschild van Oost-Vlaanderen ⁽³⁾ waarrond een lint waarop HOU ENDE TROU. Op de achtergrond het Gravenkasteel. Onderaan op een rechthoekig bordje: AAN EMIEL BRAUN : / BURGEMEESTER DER STAD GENT / — / UIT DANKBARE HULDE / ZIJNE ERKENTELIJKE STADGENOOTEN

1914, Fonson, brons, 48 x 48 mm. Penningkabinet KB.

Met beide voorgaande medailles werden de Gentenaren betrokken bij de hulding van hun burgemeester-volksvertegenwoordiger ⁽⁶⁾

(4) V. TOURNEUR, *Médailles historiques de Belgique*, dl. III, Brussel, 1919, p. 254, nr. 280, pl. LIV.

(5) Faktuur Fonson van 26.10.1915.

(6) W. VAN DEN STEEN, *Portretpenningen van de Leden van de Welgevende Kamers*, Antwerpen, 1955, p. 4, nr. 15.

voor wie in 1937 op het E. Braunplein nog een gedenkteken zal opgericht worden waarop een medaillon, eveneens van de hand van C. De Cock, werd geplaatst. Het portret op de medaille werd naar het leven gemaakt ⁽¹⁾. Van de geslagen medailles kon de oplage niet achterhaald worden; de gegoten medailles bestaan in 7 zilveren en 1 verzilverd bronzen exemplaar ⁽⁵⁾.

10. 1796 PIERRE THEODORE VERHAEGEN 1862

Buste naar rechts.

1834 ster UNIVERSITE LIBRE DE BRUXELLES ster 1934
Cirkel gevormd door een lint, waarin een cirkel gevormd door een slang die in haar staart bijt rondom een rechterhand waarop een Griekse tempel rust met LIBRE EXAMEN op het fries. Op de achtergrond: tussen de maan en de zon en onder wolken een ruit, gevormd door een passer en een winkelhaak, met een stralende ster bovenop.

1934, Fonson, brons, 66 mm. Penningkabinet KB.

Deze medaille wordt met keerzijde vermeld in de archieven van de uitgeverij Fonson, Brussel; ook uit het archief van C. De Cock zelf blijkt dat de kunstenaar deelgenomen heeft aan een wedstrijd voor de herdenkingsmedaille van het honderdjarig bestaan van de ULB en met de uitvoering van een medaille werd belast. De officiële herdenkingspenning voor deze gelegenheid is nochtans niet de medaille van De Cock, maar wel die van A. Mauquoy ⁽⁷⁾;

(7) Gegevens verstrekt door de ULB, Rooseveltlaan 50, 1050 Brussel.

gezien de medaille van De Cock echter in januari 1935 aan het Penningkabinet geschonken werd door het Groot-Oosten, mag aangenomen worden dat zij veeleer voor deze loge ontworpen werd. Waar de voorzijde een herneming is van de Verhaegen-medaille (8) door L. Wiener uit 1852, lijdt het geen twijfel dat de keerzijde, hoewel niet ondertekend, werk is van De Cock omdat stijl en lettertypen (9) te opvallend overeenkomen met die van zijn overige medailles. Gegevens over verlening en oplage van deze medaille zijn niet bekend. Hier moet volledigheidshalve vermeld worden dat het archief van de uitgeverij Fonson, Brussel, voor C. De Cock nog een andere medaille van 70 mm vermeldt voor een vrijmetselaarsloge. Deze medaille, waarschijnlijk tussen 1934 en 1948 ontworpen, kon evenwel niet worden teruggevonden. Zoals voor medaille nr. 5 blijft dus ook over deze laatste medaille onzekerheid bestaan.

11

Op de eerste trede van een trap staat een gedrapeerde vrouw die drie lauwerkransen en een eikentak houdt; op de tweede trede ligt een leeuw 3/4 naar rechts waarboven GENT tussen twee torens (10). Onderaan CARL DE COCK

(8) J. L. GUIOTH, *Histoire numismatique de la Belgique*, d. II, Brussel, 1869, p. 135, nr. 112, pl. XX.

(9) Vooral de letters S, E, R en B.

(10) Belfort en Sint-Baafskerk.

..STAD GENT...HOU ENDE TROU op een lint waarnaast rechts het wapenschild van de stad Gent.

In de wolken een naar links gekeerde, gevleugelde en vuur-spuwende draak (11). Afsnede AAN

1946, Fonson, brons, 70 mm. Penningkabinet KB.

Deze « medaille van verdienste van de stad Gent » (12) wordt verleend aan personeelsleden met 35 jaar werkelijke dienst, laureaten van wedstrijden met economisch, cultureel, of sportief karakter, Gentse geneesheren met 50 jaar beroepsbedrijvigheid, verdienstelijke personen op gebied van kunst, cultuur, economie, letterkunde of journalistiek, ontslagnemende gemeentelijke mandatarissen en voor inhuldigingen van nieuwe bedrijven. De medaille werd ingevoerd in 1947 en bestaat alleen in brons. 1.240 exemplaren waren reeds verleend in 1967. De keerzijde wordt volledig door een gegraveerde vermelding.

12. —

Een naakte vrouw met wapperend haar zit 3/4 naar rechts op een dolfijn en kijkt naar een klein zeilschip dat ze op de rechterhand omhoogsteekt. Rechts een mercuriusstaf. Op de horizon, links: fabrieken en rechts, de stad Gent. Onderaan CARL DE COCK

HAVEN VAN GENT op een lint.

Een dolfijn rond een anker gedraaid, waarachter een wereldbol tussen twee overvloedshoorns.

1946, Fonson, brons, 70 mm. Penningkabinet KB.

Sinds 1946 verleent de stad Gent (13) deze medaille voor uitzonderlijke diensten bewezen t.o.v. de Havendienst van de stad. Op het schepen Siffergedenkteken, werk van C. De Cock, in de bestendige tentoonstellingszaal van het havengebouw bevindt zich een medaillon van 420 mm waarop een gelijkaardig zeilschip prijkt als op deze medaille. Van deze medaille bestaan buiten 100 bronzen exemplaren die in 1946 voor het Havenbestuur vervaardigd werden, nog 6 verzilverde exemplaren met niet afgesneden randen en als « épreuve d'artiste » gemerkt (14).

13

Links naast een schip duikt Neptunus met zijn vierspan op uit het water, kijkt 3/4 naar rechts en houdt de drietand vast.

(11) Belfort.

(12) Gegevens verstrekt door de stad Gent, Dienst voor Toerisme, Feestelijkheden en ceremoniën, Borluutstraat 9, Gent.

(13) Gegevens verstrekt door de Havendienst van de stad Gent, Vliegtuiglaan 1, Gent.

(14) Bestellingsbevestiging Fonson van 16.05.1961.

Op de achtergrond, rechts de stad Gent. Onderaan CARL. C. DE COCK. ⁽¹⁵⁾
HAVEN VAN GENT

Tussen twee dolfijnen een stuurwiel waarachter een anker met een draak bovenop.

1958, Mauquoy, brons, 56 mm. Penningkabinet KB.
Deze herinneringspenning van het Havenbestuur wordt door de stad Gent ⁽¹⁵⁾ verleend aan belangrijke personen en bevelhebbers van vreemde oorlogsbodems die de haven bezoeken. In 1958 werden van deze penning 210 bronzen exemplaren geslagen. Men merke op dat deze medaille volledig met de linkerhand werd gemaakt als gevolg van het ongeval dat de kunstenaar in 1948 overkwam.

J. LIPPENS

EEN ZELDZAAM MEDAILLON VAN CONSTANTIJN I (306-337)

De heer P. Dresse de Lébioles heeft aan het Penningkabinet van Brussel een zeldzaam bronzen medaillon geschonken, geslagen te Rome voor rekening van Constantijn I (306-337).

Beschrijving :

- Vz. CONSTANTI/NVSMAXAVG Borstbeeld, versierd met een diadeem van edelgesteente en laurierbladeren, met kuras en gedrapeerde rechterzijde, naar rechts gericht.
Kz. GLORIASAE/CVLIVIR/TVSCAESS Constantijn, gelauwerd en met bloot bovenlichaam, zit links op een zetel. Voor de

(15) De tweede voornaam van de kunstenaar is Constant, vandaar de ondertekening Carl. C. De Cock.

zetel staat een kuras. Hij houdt een scepter in de linkerhand, en met de rechter overhandigt hij een aardbol met feniks aan de Caesar in militair gewaad die tot hem nadert en een trofee op de linkerschouder draagt. Een panter, die aan de voeten van de Caesar ligt, buigt zich voor de keizer. Op de afsnede,

PR

Rome, 326, brons, 30,70 g.

Dit medaillon behoort tot een samengestelde reeks in goud, zilver en brons, te Rome uitgegeven toen Constantijn I voorbereidingen trof om aldaar de terminaliafeesten bij te wonen ter gelegenheid van zijn twintigste regeringsjaar (vicennalia soluta). Deze reeks blijkt veel thema's te bevatten in verband met de dynastie. Inderdaad, het omschrift FELICITAS ROMANORUM van één der zilveren stukken toont ons de keizer en zijn drie zonen, keizers Crispus, Constantijn II en Constant II, terwijl twee bronzen medaillons op de keerzijde het FELICITAS SAECULI dragen, dat door de keizers beloofd werd. De beeltenis van Crispus bevindt zich op het ene medaillon en de beeltenis van Constantijn II op het andere. Een ander bronzen medaillon heeft als keerzijde-omschrift SALUS ET SPES REPUBLICAE en toont Constantijn met twee van zijn zonen. Wij vinden ditzelfde omschrift Constantijn met twee van zijn zonen. Wij vinden ditzelfde omschrift en datzelfde type van keerzijde terug op een gouden gedenkpenning, geslagen ter herinnering aan de stichting van Constantinopel. Het bronzen medaillon uit de Dresse-verzameling toont ons Constantijn, die door zijn kledij en houding met Jupiter vereenzelvigd wordt, die aan een van zijn zonen de aardbol met de feniks geeft, de legendarische vogel die het symbool geworden is van de eeuwigheid, vermits hij de macht had uit zijn as te herrijzen. Dit medaillon dat eveneens uit de verzameling van de vader van de huidige schenker, namelijk de heer Edmond Dresse de Lébioles, afkomstig is, behoorde vroeger tot twee beroemd gebleven verzamelingen, te weten die van consul Friedrich Weber, in mei 1909 te München in veiling gebracht en tot de collectie van sir Arthur Evans, in oktober 1934 te Luzern verkocht.

J. LALLEMAND

NIEUWE MUNTUITGIFTEN

De plaag van de pseudo-munten woedt in alle hevigheid en het ziet er niet naar uit dat daarin spoedig verandering zal komen. Vermits het geenszins in onze bedoeling ligt de verkoop van dergelijke munten te stimuleren of te bevorderen, besloten we voortaan deze uitgiften louter nog ter informatie aan onze lezers mede te delen, dus zonder een bondige beschrijving van de aangeboden stukken. Niettemin moeten we dadelijk opmerken dat het pseudo-karakter

van sommige uitgiften moeilijk vast te stellen is. Het is duidelijk dat de uitgevende autoriteiten alles in het werk stellen om deze produkties als gangbare munten aan te bieden. Welbepaalde criteria om een stuk al dan niet als pseudo-munt te klasseren bestaan eenvoudigweg niet en het zijn vooral de herdenkingsmunten die meer dan eens een echt twijfelgeval vormen. Wanneer sommige landen munten op de markt brengen die gebeurtenissen herdenken die elders plaats vonden (bvb. de Olympische Spelen) of die verjaardagen vieren die met het uitgevende land absoluut geen verband houden, dan moeten we niet aarzelen om die produkties bij de pseudo-numismatiek onder te brengen. Moeilijker wordt het om een beslissing te treffen wanneer de uitgever herdenkingsmunten te koop stelt voor gelegenheden die werkelijk al te vèr gezocht zijn of wanneer de oplage zodanig klein gehouden wordt dat men bij voorbaat de zekerheid heeft dat de munt niet de minste kans heeft in de omloop aangetroffen te worden. Kortom, uitgezonderd de flagrante voorbeelden van pseudo-numismatiek, is iedereen vrij voor zichzelf uit te maken of hij bepaalde produkties al dan niet in zijn verzameling wil opnemen. Voor de verzamelaars die een thematische kollektie opbouwen met hedendaagse munten stelt die keuze zich voortdurend.

De volgende lijsten met de nieuwe uitgiften zijn jammer genoeg onvolledig omdat enerzijds de berichtgeving vaak laattijdig doorgestuurd wordt en omdat anderzijds het verzamelen van de gegevens niet steeds van een leien dakje loopt.

a. COURANTE MUNTSTUKKEN

Bahama eilanden

Reeks van 9 stukken met uitgiftedatum 1977. De beeldenaars zijn identiek aan die van de in omloop zijnde stukken, met dit verschil dat het opschrift « Commonwealth of the Bahama Islands » vervangen werd door « The Commonwealth of the Bahamas ».

Birma

1 kyat, 1975, koper-nikkel, 7 g, 26,5 mm, met op de vz. korenaren.

Botswana

50 thebe, 1976, koper-nikkel, 11,3 g, 26,5 mm, met op de kz. een adelaar.

1 pula, 1976, koper-nikkel, 10,3 g, 29 mm, met op de kz. een Chapman-zebra.

Centraalafrikaanse Republiek

100 francs, 1975, nikkel, 7 g, 25,5 mm, met identieke beeldenaars als de gelijkwaardige munt die in omloop was, doch met het opschrift « Banque des États de l'Afrique Centrale » in plaats van « Banque Centrale ».

Centraalafrikaanse Staten

Nieuw stuk van 50 francs, 1976, nikkel, 21,5 mm, met op de kz. Mendes-antilopen. Deze munt is gangbaar in Gabon, Kameroen, Kongo-Brazzaville en de Centraalafrikaanse Republiek.

Comoren eilanden

50 francs, 1975, nikkel, 6 g, 24 mm, met op de kz. de afbeelding van de Mutsimadoemoskee die zich op het eiland Anjouan bevindt.

Cook eilanden

20 cents, 1976, koper-nikkel, 28,5 mm en een nieuw stuk van 5 dollars, 1976, zilver 500/1000, 42 mm.

Dominikaanse Republiek

1 peso, 1976, koper-nikkel, 26,7 g, 37,5 mm, ter herdenking van de 100ste verjaardag van het overlijden van de nationale held Juan Pablo Duarte wiens portret op de kz. voorkomt. Met datum 1976 gaf dit land ook nog volgende reeks omloopsmunten uit: 1 centavo uit brons, 5, 10 en 25 centavos uit koper-nikkel en 1/2 peso eveneens uit voornoemde legering.

Duitse Bondsrepubliek

Ter herdenking van de 300ste verjaardag van het overlijden van de schrijver Johann Jakob Christoff von Grimmelshausen werd een stuk van 5 mark, 1976, uit zilver in omloop gebracht. Oplage: 250.000 exemplaren.

Ter herdenking van de 200ste verjaardag van de geboorte van de mathematicus Carl Friedrich Gauss (1777-1855) werd een stuk van 5 mark, 1977, uit zilver uitgegeven. De oplage bedraagt 8 miljoen exemplaren, vervaardigd in het munthof van Hamburg.

Duitse Democratische Republiek

10 mark, 1976, zilver 625/1000, 17 g, 31 mm, uitgegeven naar aanleiding van de 150ste verjaardag van het overlijden van de componist Carl Maria von Weber (1786-1826).

Griekenland

Nieuw stuk van 10 lepta, 1976, met op de vz. een stier naar rechts gewend (ontleend aan de munten van de oude Griekse kolonie Thurium) en een stuk van 20 lepta, 1976, met op de vz. een paardekop (ontleend aan de Carthaagse munten). Beide munten zijn uit aluminium en van een zeer eenvoudige uitvoering.

Groot-Brittannië

Ter gelegenheid van het 25-jarig regeringsjubileum van koningin Elisabeth II wordt een gedenkstuk geslagen van 25 pence, 1977, koper-nikkel, 28,28 g en 38,6 mm. Op de vz. : de koningin te paard. Oplage : 15 miljoen exemplaren. Van deze munt wordt ook een versie gemaakt in zilver 925/1000, speciaal bestemd voor de verzamelaars.

Honduras

Nieuw muntstuk van 1 centavo, 1974, 1,3 g, 16 mm en 5 centavos, 1975, 3,2 g en 21 mm. De beeldenaars van deze munten zijn identiek aan die van de in omloop zijnde stukken van deze waarden. Het stuk van 1 centavo is voortaan uit koper-staal in plaats van uit brons en het stuk van 5 centavos uit messing-staal in plaats van uit koper-nikkel.

Indië

In het raam van de F.A.O.-aanmunting geeft Indië volgende stukken uit die allen op de kz. een traktor op het veld met op de achtergrond fabrieksgebouwen tonen : 5 en 10 paise uit aluminium, 10 rupees uit koper-nikkel en 50 rupees uit zilver 500/1000. De stukken dragen de datum 1976.

Iran

Nieuwe reeks van 1, 2, 5, 10 en 20 rials uit koper-nikkel, aange-munt ter herdenking van de 50ste regeringsverjaardag van de Pahle-widynastie. De stukken dragen het jaartal 2535 (1976) in plaats van het jaar 1355. Op 21 maart 1976 werd de Iraanse kalenderdatum immers 1180 jaar verlaat. Thans wordt gerekend vanaf de kroning van Cyrus de Grote, stichter van het Perzisch Rijk.

Japan

Ter gelegenheid van de 50ste verjaardag van de troonsbestijging van keizer Hirohito werd een stuk van 100 yen, 1976, koper-nikkel,

12 g, 30 mm, in omloop gebracht. Het toont op de vz. een zicht op het keizerlijk paleis te Tokio en de Nichoi Bachi brug en op de kz. een chrysaanthe en twee feniksen.

Liberia

Met datum 1976 werd volgende reeks uitgegeven : 1 cent, brons, vz. : olifant ; 5 cents, koper-nikkel, vz. : olifant ; 10 cents, koper-nikkel, vz. : hoofd van een inlands meisje ; 25 cents, koper-nikkel, vz. : portret . en kz. : een inlandse vrouw die op het hoofd e rijst draagt (deze waarde werd vervaardigd F.A.O.-aanmunting) ; 50 cents, koper-nikkel, tenslotte 1 dollar, koper-nikkel, kz. : landkaart van Liberia.

Maleisië

1 ringitt, 1976, koper-nikkel, 16,8 g, 33 mm, geslagen naar aanleiding
1 rin ornoemd
stuk, u lan. Op
de vz. : portret van de eerste minister Tun Abdul Razah, omgeven door de vlaggen van de 14 staten van de Maleise federatie.

Malta

Muntenset 1976 bevattende 1 cent (het George kruis), 2 cents (portret van Penthesilea), 5 cents (altaar van Hagar Qim), 10 cents (bark omringd door dolfijnen), 25 cents (embleem van de republiek), 50 cents (het Grote Overwinningmonument), 2 mils (Maltezer kruis), 3 mils (bij op honingraat) en 5 mils (olielamp).

Man (eiland)

Ter gelegenheid van het 25-jarig regeringsjubileum van koningin Elisabeth II geeft het eiland een stuk
nikkel, met op de vz. het portret van
kronen met in het midden het bloem
Er is eveneens een versie uit zilver voorzien, bestemd voor de verzamelaars.

Nieuwe Hebriden

Nieuwe stukken van 5 francs en 1 franc die dezelfde beeldenaars hebben als de in omloop zijnde stukken van deze waarden, maar waarop thans de letters I(nstitut). (d')E(mission). (d')O(utre). M(er) onder de halssnede van Marianne aangebracht zijn.

Oostenrijk

100 schilling, 1976, zilver 640/1000, 24 g, 36 mm, geslagen ter herdenking van de 175ste verjaardag van de geboorte van de toneelschrijver, akteur en dichter Johann Nestroy (1801-1862).

Pakistan

25 paise, 1975, koper-nikkel, 4 g, 20 mm, met op de vz. Tughra en het staatsembleem.

Portugal

Ter herdenking van de tweede verjaardag van de machtsovername door de militairen en de val van het Caetano-regime (25 april 1974) werden stukken van 100 escudos, 1976, zilver 650/1000, 15 g, 32 mm en stukken van 250 escudos, 1976, zilver 680/1000, 25 g, 37 mm in omloop gebracht.

San Marino

Muntenreeks 1976, ontworpen door Mario Molteni, waarvan de beeldenaars verschillende konkrete beelden uit de samenleving voorstellen. De reeks bevat : 1 lira, italma, met op de kz. drie handen en vlaggen die de vrijheid van mening symboliseren ; 2 lire, italma, met op de kz. de zon, de maan, de zee en de bergen ; 5 lire, italma, met op de kz. twee figuren die elkaar omhelzen en de broederschap symboliseren ; 10 lire, italma, met op de kz. de afbeelding van een kind en een fruitschotel ; 20 lire, bronzital, met op de kz. twee handen met in het midden een baksteen ; 50 lire, acmonital, met op de kz. een open boek, een hoofd en een weegschaal ; 100 lire, acmonital, met op de kz. een man, een vrouw en een kind die de familie symboliseren en tenslotte 500 lire, zilver 835/1000, met op de kz. een olijfbom omgeven door wallen en torens.

Normaliter zijn deze stukken voor de omloop bestemd, maar wie gelooft daar nog in?

Sierra Leone

In het raam van de F.A.O.-aanmunting werd in 1976 een stuk van 2 leones uit koper-nikkel, 13,5 g, 30 mm, in omloop gebracht met op de vz. het portret van president Dr. Siaka Stevens en op de kz. een inlander die een akker bewerkt.

Soedan

Nieuwe omloopsmunten 1976 ter waarde van 5 en 10 milliemes uit aluminium-brons en 2, 5 en 10 piastres uit koper-nikkel.

Syrië

Met datum 1973 werd een stuk in omloop gebracht van 2 1/2 piastres uit koper-nikkel-zink. Met datum 1974 verschenen vervolgens stukken van 5 en 10 piastres uit aluminium-brons en stukken van 25 en 50 piastres en 1 lira uit nikkel.

Tchecoslowakije

Naar aanleiding van de 100ste verjaardag van de geboorte van Viktor Kaplan (1877-1934) werd een zilverstuk (700/1000) in omloop gebracht ter waarde van 100 krone. Oplage : 70.000 eksemplaren.

Thailand

150 bath, 1976, zilver 925/1000, 22 g, 35 mm, geslagen ter gelegenheid van de 75ste verjaardag van de koningin-moeder wiens portret de vz. siert. Oplage : 9 miljoen eksemplaren. Voor dezelfde gelegenheid werden eveneens stukken van 1 bath uit koper-nikkel in omloop gebracht.

Uruguay

Nieuwe reeks munten met datum 1976 en vervaardigd uit aluminium-brons : 10, 20 en 50 centesimos en 1 nuevo peso. Op deze laatste waarde staat het portret van Artigas. Deze reeks vormt de eerste muntuitgifte na de munthervorming van november 1975 waarbij 1000 oude pesos gelijkgesteld werden aan 1 nieuwe peso.

Vatikaanstad

Reeks 1976 met identieke beeldenaars als de uitgifte 1975, doch met de vermelding « 14de jaar van het pontifikaat van Paus Paulus VI ». De waarden : 1, 2, 5, 10, 50, 100 en 500 lire.

Westafrikaanse Staten

1 franc, 1976, koper-nikkel, 1,65 g, 15 mm, met op de kz. het goudgewicht van de Aschanti. Deze munt is in omloop in Benin (het vroegere Dahomey), Ivoorkust, Niger, Boven-Volta, Senegal en Togo.

IJsland

Sedert 1976 geeft IJsland een nieuwe versie uit van het stuk van 1 krona. Deze munt is voortaan uit aluminium vervaardigd in plaats van uit nikkel-messing, de doormeter bedraagt thans 17 mm en het gewicht 0,61 g.

Bermuda eilanden

Ter gelegenheid van het 25-jarig regeringsjubileum van koningin Elisabeth II brengen de Bermuda eilanden een goudstuk van 100 dollars op de markt.

Botswana

De 10de verjaardag van de onafhankelijkheid wordt gevierd met de uitgifte van een zilverstuk van 5 pula en een goudstuk van 150 pula.

Canada

ambtsjubi	ningin
gsmunt uit	/1000)
ng van de	die in
De oplag	de in-

schrijvingen.

Chili

Chili herdenkt de 3de verjaardag van de val van de regering Aliende met de uitgifte van een goudstuk van 100 pesos.

Cook eilanden

Ter gelegenheid van de opening van het wildpark op het eiland Manuae worden zilverstukken van 5 dollars, 1976, te koop gesteld.

De eilanden herdenken ook het ambtsjubileum van de Britse vorstin met de uitgifte van zilverstukken van 25 dollars en goudstukken van 100 dollars.

Filippijnen

Ter gelegenheid van de jaarlijkse vergadering te Manilla van de goeverneurs van vier internationale instellingen (Wereldbank, Internationaal Monetair Fonds, Internationaal Ontwikkelingsfonds en het Internationaal Fonds voor Financiën) worden zilverstukken van

van de
miljoen
iso met

datum 1976.

Hutt River Province

Deze provincie die zich zes jaar terug uit de Australische Gemeenschap terugtrok, geeft met datum 1976, volgende reeks muntstukken uit: 5 cents uit aluminium, 10 cents uit koper, 20 cents uit koper-nikkel-zink, 50 cents uit zilver-nikkel en 30 dollars uit zilver. Het portret van het staatshoofd, prins Leonard, is te bewonderen op een goudstuk van 100 dollars.

Israël

Stuk van 10 pounds, 1976, zilver, in de reeks geslagen ter herdenking van het Feest van het licht.

Jamaïca

Naast een goudstuk van 10 dollars, geeft Jamaica ook nog volgende reeks uit die uitsluitend in de versie « proof » verkrijgbaar is: 5 dollars, zilver 5 koper-nikkel met portret 10 en 5 cent waarvan de keerzijden versierd zijn met dieren en planten.

In de reeks « Helden van de zeevaart » verscheen in 1977 een zilverstuk van 10 dollars met de beeltenis van admiraal George Rodney

Kaap Verde

Ter gelegenheid van de 1ste verjaardag van de onafhankelijkheid bracht dit land een zilverstuk van 250 escudos 1976 op de markt.

Lesotho

Lesotho herdenkt de 10de verjaardag van de onafhankelijkheid met de uitgifte van een zilverstuk van 10 maloti 1976 en twee verschillende goudstukken van 50 en 100 maloti.

Liberia

Stuk van 5 dollars, zilver 900/1000, 1976 met op de kz. een olifant en de landkaart van Liberia. Oplage: 10.000 eksemplaren.

Maagdeneilanden

Ter gelegenheid van het ambtsjubileum van de Britse vorstin: 1 dollar uit zilver. Deze staat bracht ook een reeks munten op de

markt met datum 1976 en met afbeeldingen van diverse vogelsoorten. De reeks bevat : 1, 5, 10, 25 en 50 cents en is uitsluitend in de versie « proef » verkrijgbaar.

Maleisië

Naar aanleiding van het 25-jarig bestaan van het Voorzieningsfonds brengt Maleisië een zilverstuk van 25 ringitt en een goudstuk van 250 ringitt op de markt.

Ter gelegenheid van de aankondiging van het nieuw 5-jarenplan worden zilverstukken van 10 ringitt en goudstukken van 200 ringitt te koop aangeboden.

Nederlandse Antillen

200 gulden, 1977, goud, met de afbeelding van Peter Stuyvesant.

Nieuw-Zeeland

Ter gelegenheid van het ambtsjubileum van de Britse vorstin : 1 dollar uit zilver die tegelijkertijd ook de Waitangi-dag herdenkt. Voor dit muntstuk is ook de uitgifte voorzien van exemplaren uit koper-nikkel (50.000 stuks).

Oostenrijk

Ter gelegenheid van de 1000ste verjaardag van de dynastie van de Oostenrijkse aartshertogen werd een goudstuk uitgebracht van 1000 schilling, 1976.

Papoea - Nieuw Guinea

Het bezoek van de Britse vorstin aan Papoea - Nieuw Guinea is de aanleiding tot de uitgifte van een zilverstuk van 10 kina, 1977.

Polen

Polen geeft een goudstuk uit ter ere van Casimir Pulaski die zijn leven liet in de onafhankelijkheidsstrijd van... de Verenigde Staten van Amerika.

Seeland

Het sedert 1967 onafhankelijke vorstendom Seeland geeft zijn eerste munt uit : 20 dollars, 1975, zilver, met op de vz. het portret van prinses Joan I.

Senegal

Naar aanleiding van de 25ste verjaardag van de stichting Eurafrigue brengt Senegal twee stukken op de markt : 50 en 150 francs uit zilver, 1975.

Singapore

Met datum 1977 verscheen het klassiek 10 dollarstuk uit zilver

Suriname

Naar aanleiding van de eerste verjaardag van de onafhankelijkheid biedt Suriname volgende stukken te koop aan : 10 en 25 gulden uit zilver en 100 gulden uit goud. De stukken dragen het jaartal 1976 en zijn wettig betaalmiddel ter plaatse.

Thailand

De 100ste verjaardag van... het Ministerie van Financiën wordt gevierd met de uitgifte van een zilverstuk van 100 bath.

Trinidad en Tobago

Naar aanleiding van het uitroepen van de nieuwe republiek (1 augustus 1976) bracht deze staat volgende stukken op de markt : 5 en 10 dollars uit zilver en 100 dollars uit goud.

Turks en Caicos eilanden

Ter ere van de Britse koningin Victoria lieten deze eilanden goudstukken van 100 crowns en zilverstukken van 20 en 50 crowns aanmunten. Eveneens met datum 1976 werd ook nog een reeks munten te koop aangeboden van 5 en 10 crowns uit zilver en 25 crowns uit goud.

West-Samoa

West-Samoa herdenkt ook het ambtsjubileum van de Britse vorstin Elisabeth II door de uitgifte van stukken van 1 tala uit zilver en 100 tala uit goud. Het stuk van 1 tala zal naderhand ook geslagen worden uit koper-nikkel.

Zaire

In de speciale aanmuntingen van het Wereld Natuur Fonds brengt Zaire twee zilveren stukken op de markt : 2,5 en 5 zaires. Op de vz. het portret van president Moboetoe en op de respectievelijke keerzijden een gorilla en een okapi.

André VAN KEYMEULEN

ENKELE HISTORISCHE EN MONETAIRE BEDENKINGEN BIJ EEN MEDAILLE

Onder de nummers 1259-1262 beschrijft Ch. Dupriez in zijn « *Monnaies et essais monétaires du Royaume de Belgique et du Congo belge* » een medaille, geslagen in zilver, koper en brons met volgende kenmerken :

Voorzijde : Hoofd van Leopold II naar links ; langsheen de listel : LEOPOLD II ROI DES BELGES en onderaan : LEOP. WIENER

Keerzijde : Een muntpers ; daarboven 1892 ; (ster) LES DELEGUES A LA CONFERENCE INTERNATIONALE (ster) langsheen de listel ; op de afsnede (4 lijnen) : VISITENT / LA MONNAIE / DE / BRUXELLES

Rand : effen.

Doormeter : 37 mm.

Gewicht : 25 g.

Deze medaille werd, zoals het omschrift duidelijk maakt, geslagen ter gelegenheid van het bezoek aan de Munt van Brussel door de afgevaardigden van verscheidene landen, die deelnamen aan de Internationale Conferentie, gehouden te Brussel in de loop van november-december 1892. Deze conferentie werd aandachtig gevolgd door vele vooraanstaande economen, van wie de naam nu echter nog alleen in oude publikaties kan teruggevonden worden. Men verwachtte en hoopte algemeen dat tijdens de discussies een oplossing zou gevonden worden voor de economische en monetaire crisis die toen de gehele wereld trof.

Om de oorzaken van deze crisis te kunnen begrijpen, is het nodig voorafgaandelijk enkele begrippen even nader toe te lichten : onder *gouden standaard* verstaat men het monetair systeem waarbij de wet alleen goud en gouden munten de rol toekent van wettig, onbeperkt gangbaar betaalmiddel. Zilver en koper dienen alleen als pasmunt

en zijn slechts tot een bepaald bedrag gangbaar zodat handelstraktaties, schulddelgingen en dergelijke uitsluitend in goud kunnen gebeuren. Groot-Brittannië was het eerste land dat dit systeem in het begin van de 19de eeuw aannam : de waarde van het pond was vastgelegd a rato van 934.5 pence voor 1 ounce goud van 22 karaat. Partikulieren konden goud (hetzij onder vorm van staven, hetzij van versleten of buitenlandse munten) in nieuwe gouden munten laten omzetten, mits betaling van 1.5 pence per ounce. Zilver was slechts gangbaar tot een bedrag van 2 pond en kon alleen door de staat worden aangemunt (1 pond in zilver geld had immers een intrinsieke waarde van slechts 0,92 pond).

Tegenover dit systeem stond de *zilveren standaard*, van toepassing gedurende lange tijd in Duitsland en in het Verre Oosten (Indië en China). Hier vervulde alleen zilver de rol van wettig betaalmiddel. Gouden munten konden wel door partikulieren worden geslagen maar dan hadden deze stukken geen vaste koers : in Duitsland sloegen men aldus zilveren florijnen en daarnaast ondermeer gouden dukaten waarvan de waarde schommelde afhankelijk van de goudprijs. De florijnen werden geslagen a rato van 90 florijnen uit 1 kg zuiver zilver.

De brug tussen beide systemen werd gevormd door de *dubbele standaard*, die zijn oorsprong vond in Frankrijk. In dit systeem hadden zowel goud als zilver onbeperkte wettelijke koers en kon men goud en zilver laten aanmunten, evenwel tegen een *vaste* verhouding tussen de waarde van beide metalen. In Frankrijk en de andere landen van de latere Latijnse Muntunie was deze verhouding vastgesteld op 15,5 tot 1, of anders gezegd, 1 kg muntgoud (900/1000) kostte 3.100 F, 1 kg muntzilver (900/1000) 200 F. Het voordeel van dit systeem was dat het ervoor zorgde dat er steeds voldoende geld in omloop was. Immers, bij de twee andere systemen was de hoeveelheid geld in omloop afhankelijk van één metaal. Werd dit schaars dan betekende dit een vermindering van de geldhoeveelheid in het land, met alle gevolgen vandien. In de landen met de dubbele standaard kende men deze moeilijkheden niet : was het goud schaars dan sloeg men gewoon meer zilver en omgekeerd. Als bewijs hiervan kunnen de volgende cijfers dienen : in de periode 1820-1848 was goud schaars en de waarde van de munten die toen in Frankrijk vervaardigd werden bestond voor ongeveer 10 % uit goud en 90 % uit zilver. In 1848 ontdekte men in Californië en Australië rijke goudlagen zodat men nu meer goud ging aanmunten : in de periode 1848-1866 bestond de Franse aanmuntung voor 90 % uit goud en 10 % uit zilver. Het systeem van de dubbele standaard werd om die redenen ook wel eens de « alternerende standaard » genoemd, omdat goud en zilver niet naast elkaar circuleerden, zoals eigenlijk wel de bedoeling was geweest, maar nu eens goud en dan weer zilver het belangrijkste deel van de geldomloop vormde.

Het ontdekken van de goudaders in 1848 had echter nog andere, veel belangrijker gevolgen. Door het in omloop komen van grote hoeveelheden nieuwe gouden munten beleefden handel en industrie de grootste bloei die men tot dan toe gekend had. Geholpen door de ontwikkeling van de techniek spreidden de economische activiteiten zich weldra uit over een gebied groter dan ooit tevoren en de handel met Indië en China kende een fantastische groei. Aangezien deze laatstgenoemde landen een zilveren standaard hadden bracht dit wel problemen met zich mee: de goudproduktie was enorm gestegen, de zilverproduktie evenwel niet. Om de actieve handel met die landen te kunnen onderhouden moest men dus het zilver gaan zoeken waar het te vinden was, meer bepaald in de Europese landen met een zilveren en die met een dubbele standaard, en dan nog bij voorkeur in laatstgenoemde aangezien daar het omwisselen van zilver in goud het gemakkelijkst en volkomen wettelijk kon gebeuren.

Frankrijk zag hierdoor zijn zilvervoorraad aanzienlijk dalen: terwijl in het begin van de jaren 1850 nog volop zilveren 5 francs-stukken circuleerden werden deze hoe langer hoe zeldzamer daar ze in grote hoeveelheden naar Indië en China uitgevoerd werden en er bijna geen nieuwe stukken geslagen werden. In plaats daarvan sloeg men gouden 5 francs-stukken. Tegen het einde van de jaren 1850 werden echter de zilveren écus zo schaars dat men zich tevreden begon te stellen met het omsmelten van kleinere munten (2 francs, 1 franc en 50 centimes). Aangezien het onmogelijk was deze door gouden stukken te vervangen (zelfs de gouden 5 francs-stukken waren niet populair omdat ze zo klein waren), traden al vlug moeilijkheden op bij de betaling van kleine geldsommen. Om te beletten dat deze zilveren pasmunten nog verder zouden uitgevoerd worden besloot men hun gehalte te verlagen tot 835/1000 in plaats van 900/1000. Dit leidde tot de oprichting van de Latijnse Muntunie welke haar monetair systeem op de dubbele standaard baseerde niettegenstaande de overtuiging groeide dat de gouden standaard beter was aangepast aan de moderne economie.

De grote verdienste van de Latijnse Muntunie was dat voor de eerste keer vier onafhankelijke staten door onderling overleg een uniform muntsysteem hadden aangenomen. Men begon eraan te denken of het niet mogelijk zou zijn om de handel te vergemakkelijken door één monetair systeem uit te werken voor de meeste industrielanden.

Hiertoe kwam in 1867, twee jaar na de oprichting van de Latijnse Muntunie, een eerste Internationale Monetaire Conferentie bijeen te Parijs. In tegenstelling tot de Latijnse Muntunie twee jaar voordien, sprak men zich nu uit voor het aannemen van de gouden standaard en legde men aldus, wellicht zonder het te beseffen, de basis voor de monetaire crisis waarin de wereld enkele jaren later zou worden gedompeld. Konkrete doeleinden, zoals het scheppen van

een wereldmunteenheid, werden niet bereikt en alleen enkele Franse en Britse proefstukken herinneren ons nog aan de pogingen die toen werden ondernomen.

Het eerste land dat de aanbevelingen van deze Conferentie zou opvolgen was het Duits Keizerrijk, gesticht na de Frans-Duitse oorlog van 1870-1871. In 1873 schakelde dit land over van de zilveren naar de gouden standaard. Het gevolg was enerzijds een grotere vraag naar goud, waarvan de produktie na de enorme groei in 1850, terug was afgenomen en anderzijds een groot aanbod van zilver. Bij dit laatste kwam dan nog de verhoogde produktie van dit metaal door de ontdekking van nieuwe zilvermijnen in Noord-Amerika en een verminderde vraag vanuit het Verre Oosten.

Wat enkele jaren tevoren gebeurd was met het goud greep nu plaats met het zilver, namelijk een overdreven grote aanmunting van dit metaal in de landen met de dubbele standaard. Dit kon echter niet beletten dat de prijs van het zilver in Londen bleef dalen:

in 1872:	60 5/16	pence voor 1 ounce troy
in 1873:	59 1/4	pence voor 1 ounce troy
in 1874:	58 5/16	pence voor 1 ounce troy
in 1875:	56 11/16	pence voor 1 ounce troy
in 1876:	52 5/8	pence voor 1 ounce troy.

De Latijnse Unie begreep dat het systeem van de dubbele standaard moest worden verdedigd. Reeds in 1874 had ze de aanmunting van zilver door partikulieren beperkt en in 1876 werd door België de vervaardiging van écus opgeschort. De andere landen van de Unie volgden het voorbeeld in 1878 met als gevolg dat de prijs van het zilver nog verder zakte.

In 1878 werd een tweede Internationale Monetaire Conferentie gehouden te Parijs, op initiatief van de Verenigde Staten van Amerika. De bedoeling was het zilver in ere te herstellen door het vormen van een internationale muntunie gevormd op basis van de dubbele standaard en waartoe de meeste handelsnaties zouden toetreden. Groot-Brittannië weigerde echter de gouden standaard op te geven en Duitsland, dat nog volop bezig was zijn monetaire hervorming van 1873 te voltooien, nam zelfs geen deel aan de conferentie. Ook de Latijnse Muntunie, die in principe bimetallisch bleef, weigerde actieve medewerking en de conferentie liep dan ook uit op een totale mislukking. Om te beletten dat de zilverprijs te diep zou zakken kochten de U.S.A., die zelf ook een dubbele standaard hadden, jaarlijks grote hoeveelheden zilver die ze dan verwerkten in zilveren dollarstukken waarvan de aanmunting in 1878 gestart was. Deze stukken waren niet zeer populair en circuleerden niet op grote schaal, reden waarom ze thans nog gemakkelijk in mooie staat kunnen gevonden worden.

De economische gevolgen van de daling van de zilverprijs deden zich al vlug gevoelen. Waar vroeger zilver als internationaal betaalmiddel aanvaard werd, was dit nu niet meer het geval en de rol die voordien door goud en zilver gezamenlijk vervuld werd, moest thans alleen door het goud gespeeld worden.

Wat gebeurde laat zich gemakkelijk afleiden uit volgende vereenvoudigde voorstelling: veronderstellen we dat het totaal van de financiële transakties in een bepaald land voor één jaar 1 miljard eenheden bedraagt. Aangezien elke eenheid meer dan eens per jaar van eigenaar verwisselt, is het uiteraard niet noodzakelijk dat er voor 1 miljard aan geld in omloop is. Veronderstellen we dat dit 50 maal per jaar gebeurt, dan moet er dus voor 20 miljoen in omloop zijn. Indien het land dat we beschouwen de dubbele standaard heeft en we aannemen dat er voor 50 % zilver en voor 50 % goud in omloop is, dan circuleert er dus 10 miljoen aan goud en 10 miljoen aan zilver. Schakelt dit land nu over op de gouden standaard dan zal het de 10 miljoen aan zilver trachten om te wisselen tegen goud. Daar ingevolge het grote aanbod van zilver de prijs daalt, zal het bijvoorbeeld slechts 6 miljoen aan goud terugkrijgen en heeft het land slechts 16 miljoen in omloop in plaats van de 20 miljoen dan het nodig heeft. De gevolgen zullen tweërlei zijn:

1) het land zal bankbiljetten beginnen uitgeven. Dit kan echter op beperkte schaal gebeuren aangezien deze biljetten moeten gedekt zijn door goud. Nemen we aan dat een dekking van 50 % nodig is en dat het land voor 4 miljoen aan biljetten uitgeeft. De geldtoename is dan slechts met 2 miljoen gestegen aangezien er voor 2 miljoen aan goud in de kelders van de emissiebank is verdwenen om als dekking te dienen. De totale geldomloop is dus in dit geval 18 miljoen.

2) Er is dus nog altijd 2 miljoen tekort. Het enige wat kan gebeuren is dat de financiële transakties terugvallen van 1 miljard op 900 miljoen. Dit betekent een daling van de prijzen, gepaard gaande met een achteruitgang van de economische activiteiten, met andere woorden een economische crisis.

Wat hierboven geschetst werd deed zich voor op wereldschaal en men begon zich daarvan bewust te worden in 1881, jaar waarin een derde Internationale Monetaire Conferentie gehouden werd, opnieuw te Parijs. De bedoeling was meer geld in omloop te brengen door terug op grote schaal zilver aan te munten en dit binnen het kader van een internationale bimetallische muntunie. Duitsland was, in tegenstelling tot 1878, thans wel bereid mee te werken, doch Groot-Brittannië bleef hardnekkig vasthouden aan de gouden standaard zodat wederom geen positieve resultaten bereikt werden.

In 1889 probeerde men het opnieuw en terug te Parijs naar aanleiding van de wereldtentoonstelling die aldaar plaats greep. Deze conferentie had niet het officiële karakter van de vorige maar had

er wel haar mislukking met gemeen. De zilverprijs daalde nog steeds verder:

in 1878: 52 1/2 pence voor 1 ounce troy

in 1881: 51 3/4 pence voor 1 ounce troy

in 1889: 42 11/16 pence voor 1 ounce troy

terwijl de prijzen van andere goederen in 1889 gemiddeld met 28 % waren gedaald t.o.v. de periode 1867-1877. Het spreekt vanzelf dat een deel van deze prijsdalingen kunnen worden toegeschreven aan de vooruitgang van de mechanisatie waardoor een grotere en goedkopere produktie werd mogelijk gemaakt, maar het grootste deel ervan was toch te wijten aan het feit dat er gewoon te weinig geld in omloop was om de prijzen stabiel te houden.

In 1892 werd dan te Brussel een laatste poging aangewend om het monometallische Groot-Brittannië te bekeren en over te gaan tot een grotere aanmuntung van zilver, nu niet meer om in de eerste plaats de prijs ervan te doen stijgen maar wel om de economie nieuw leven in te blazen door het in omloop brengen van nieuw geld. Gedurende bijna twee maanden werd heftig gediscussieerd over de voor- en nadelen van de dubbele standaard en over de plannen die door de afgevaardigden werden ingediend teneinde het zilver te rehabiliteren.

Niettegenstaande de druk die op Groot-Brittannië werd uitgeoefend (in het land zelf door vooraanstaande Britse economen, bankiers en verschillende handelskamers) en ondanks de grote financiële moeilijkheden waarin Indië, haar belangrijkste kolonie, verkeerde, bleef de Britse delegatie onovertuigbaar. De conferentie ging dan ook zonder resultaat uiteen terwijl de zilverprijs daalde tot 39 13/16 pence voor 1 ounce troy.

Voor Indië, het enige land dat op grote schaal zilver was blijven aanmunten, begonnen de lasten nu zo zwaar door te wegen dat Groot-Brittannië in 1893 een radicale monetaire hervorming doorvoerde in haar kolonie waarbij de aanmuntung van zilver opgeschort werd. Binnen zeer korte tijd daalde de zilverprijs nu tot 25 pence, prijs die zou behouden blijven tot de eerste wereldoorlog. Het zilver, dat sinds het begin van de beschaving een belangrijke economische rol had vervuld, verloor thans volledig zijn positie.

De monetaire stormen die hierboven bondig beschreven zijn, kunnen ons nu nog nauwelijks beroeren. Als stille getuigen resten ons nog een rijke literatuur evenals enkele zeldzame medailles en proefstukken, waaronder we vermelden:

— de medaille die hierboven besproken werd en ons deed terugblikken naar de monetaire geschiedenis van de tweede helft van vorige eeuw

- Franse proefstukken van \$ 5 = 25 francs (1867)
 - 10 florins = 25 francs (1867)
 - 10 francs in zilver-goud legering (1879)
- Britse proefstukken van 10 pence = 1 franc (1867)
 - 2 florins = 5 francs (1868)
- Amerikaanse proefstukken van \$ 4 (1879-1880)
 - \$ 5 = 25 francs (1868)
 - \$ 10 = 51,81 francs = 41,99 mark (1874).

Bibliografie :

- Procès-verbaux de la Conférence monétaire internationale* (1878)
- Idem* (avril-mai 1881)
- Idem* (novembre-décembre 1892)
- Documents monétaires*, édités par M. MALOU, Ministre des Finances (1873-1879)
- H. FRÈRE-ORBAN, *La question monétaire en Belgique* (1889)
- J. BARREME, *Exposé d'un projet d'union monétaire universelle sur la base du bi-métallisme or-argent* (1904)
- A. MARSAULT, *Des conventions monétaires et de l'Union monétaire latine* (1892)
- A. COTTRELL-TUPP, *The proceedings of the International Monetary Conference of 1881* (1881)
- J. MOENS, *Het Koninkrijk België en de Latijnse Muntunie (1865-1925)* (1976).

Jan MOENS

GOUDAANMUNTING 1976

The Gold Institute — L'Institut de l'Or, 1001 Connecticut Ave., N. W., Washington, D.C. 20036 publiceerde onlangs het rapport getiteld « Modern Gold Coinage 1976 ». Hieruit leren we dat in 1976 ongeveer 136.692 kg aan goud verwerkt werden tot muntstukken en vooral tot pseudo-munten!

In totaal brachten 46 landen 93 verschillende typen goudstukken op de markt. Het grootst aantal typen werd uitgegeven door de Turks en Caicos eilanden (7) en de Bahama eilanden (6). Wat betreft de aangemunte hoeveelheid zuiver goud spant Zuid-Afrika de kroon met 90.192 kg, vóór Oostenrijk 21.865 kg en Canada 10.498 kg. De kleinste hoeveelheid werd verwerkt door Marokko (279,9 g), Equatoriaal Guinea (622 g) en Pakistan (839,7 g). Het grootst aantal goudstukken werd geslagen door Zuid-Afrika (2.900.987 eks. van de Krugerrand),

Oostenrijk (1.800.000 eks. van het stuk van 1.000 schillings) en Canada (650.000 eks. van het stuk van 100 dollars). De kleinste oplagen behaalden Liberia (25 eks. van het stuk van 400 dollars), Marokko (50 eks. van het stuk van 250 dirham) en Nepal (50 eks. van het stuk van 1/2 rupee). Wat betreft de technische karakteristieken van deze gouden munten stellen we ook bepaalde uitersten vast: de grootste stukken zijn vervaardigd voor rekening van de Bahama eilanden (72 mm - 2.500 dollars), Panama (45 mm - 500 balboas), San Salvador (38 mm - 200 colones) en Fiji (38 mm - 100 dollars); de kleinste stukken werden te koop aangeboden door Nicaragua (15 mm - 200 cordobas), San Marino (16 mm - 1 scudo), San Salvador (16 mm - 25 colones), de Turks en Caicos eilanden (17 mm - 25 dollars) en de Bahama eilanden (17 mm - 50 dollars). De zwaarste goudstukken komen uit de Bahama eilanden (407,32 g - 2.500 dollars, een schoolvoorbeeld van pseudo-numismatiek!), Senegal (39,93 g - 2.500 francs), Panama (38,91 g - 500 balboas) en Zuid-Afrika (33,93 g - Krugerrand). De lichtste stukken zijn afkomstig uit Nicaragua (2,10 g - 200 cordobas), de Bahama eilanden (2,73 g - 50 dollars), Haïti (2,91 g - 200 gourdes) en San Salvador (2,95 g - 25 colones).

De 93 verschillende gouden muntsoorten werden voor volgende landen in volgende muntslagplaatsen vervaardigd:

- Bayerisches Hauptmünzamt, München, Duitse Bondsrepubliek: Filippijnen.
- Casa de Moneda de Chile, Santiago, Chili: Chili en Uruguay.
- Casa Nacional de Moneda, Lima, Peru: Peru.
- Franklin Mint, Pennsylvania, U.S.A.: Belize, Britse Maagdeneilanden, Cook eilanden, Guyana, Jamaïca, Maleisië, Nederlandse Antillen, Panama, Papoea - Nieuw Guinea, Trinidad en Tobago.
- Gori & Zucchi, Arezzo, Italië: Emiraat Fujairah, Equatoriaal Guinea, Guinea, Haïti en San Salvador.
- Huguenin Médailleurs S.A., Le Locle, Zwitserland: Colombia.
- Kathmandu Mint, Kathmandu, Nepal: Nepal.
- Malta Mint, Valletta, Malta: Malta.
- Mennica Panstwowa, Warsaw, Polen: Polen.
- Monnaie de Paris, Parijs, Frankrijk: Bahama eilanden.
- Oesterreichische Hauptmünzamt, Hall in Tyrol, Oostenrijk: Oostenrijk.
- Oesterreichische Hauptmünzamt, Wien, Oostenrijk: Oostenrijk.
- Pobjoy Mint, Surrey, Groot-Brittannië: Senegal.
- Royal Australian Mint, Canberra, Australië: West-Samoa.
- Royal Canadian Mint, Ottawa, Canada: Bahama eilanden, Canada, Cayman eilanden, Fiji, Turks en Caicos eilanden.
- Royal Mint, Llantrisant, Groot-Brittannië: Botswana, Groot-Brittannië, Hong Kong, Liberia, Maleisië, Marokko, Mongolië, Nicaragua en Tunesië.

South African Mint, Pretoria, Zuid-Afrika : Zuid-Afrika.
's Rijks Munt, Utrecht, Nederland : Suriname.
The Mint Ltd., Birmingham, Groot-Brittannië : Seychellen.
Valcambi S.A., Balerna, Zwitserland : Bahama eilanden, Haïti, Lesotho, Pakistan en Swaziland.
Zecca di Roma, Italië : San Marino.

ANDRÉ VAN KEYMEULEN

ONUITGEGEVEN ANTWERPS OORD VAN 1695

De heer Paul De Baeck, voorzitter van het E.G.M.P., kwam onlangs in het bezit van een onuitgegeven koperen oord geslagen voor rekening van Karel II (1665-1700).

Beschrijving :

Vz. : hand CAROL.II.D.G.HISP.ET.INDIARUM.REX In kruisvorm, een vuurslag omgeven door een kroon en de schilden van Oostenrijk, Oud-Boergondië en Brabant.

Kz. : I6 / 95.ARCHID.AVST.DVX.BVRG.BRAB.Z. Gekroond wapenschild van de koning.

Het stuk behoort tot het derde type van de Antwerpse oorden, aangemunt tussen 1692 en 1696. Tot heden waren alleen de data 1692, 1693 en 1696 teruggevonden, hoewel de recentste publikatie over de Brabantse muntslag ⁽¹⁾ het bestaan van een Antwerps oord met datum 1695 mogelijk achtte. Hiervoor steunde men zich op de 18de Antwerpse muntrekening die voor de periode van 10 januari 1692 tot 25 april 1696 een produktie vermeldt van respectievelijk 179.712 en 5.987.584 exemplaren. Afgaande op de teruggevonden stukken en de frequentie waarin de jaartallen voorkomen is het logisch voorop te stellen dat de produktie van 5.987.584 exemplaren het aantal Antwerpse oorden vertegenwoordigt met datum 1692 en 1693 terwijl anderzijds de 179.712 stukken waarschijnlijk de totaalproduktie omvat van de oorden van 1694, 1695 en 1696. Volledigheidshalve merken we nogmaals op dat nog geen Antwerpse oorden teruggevonden zijn met datum 1694.

André VAN KEYMEULEN

(1) J. DE MEY & A. VAN KEYMEULEN, *Les monnaies de Brabant (1598-1790)*, Numismatic Pocket nr. 18, Bruxelles-Paris, 1974.

Veiling J. Schulman B.V., Amsterdam 21-23 juni 1977.

Het bekende Nederlandse huis J. Schulman B.V. hield op 21-23 juni een grootse veiling van munten en penningen voornamelijk afkomstig uit de Noordelijke en de Zuidelijke Nederlanden en waaronder zich eveneens 42 goudstukken bevonden uit de vondst van Baarle-Nassau. Deze in 1976 ontdekte muntschat bevatte enkele zeer zeldzame exemplaren en één unieke munt die allen formidabele prijzen haalden : — nr. 135 : een halve gouden dubbel van Jan van Beieren (1420-1425), ex-bisschop van Luik en pandheer van Holland ; het betreft een enig bekend exemplaar dat te Dordrecht vervaardigd werd ingevolge een ordonnantie van 19 oktober 1420. Het zeer fraai stuk werd 15.000 gulden geschat en geveild voor 29.000 gulden.

— nr. 1239 : een gouden leeuw, geslagen te Vilvoorde voor rekening van Antoon van Boergondië, hertog van Brabant van 1406 tot 1415. Deze bijna prachtige munt is het derde bekend exemplaar. Schattingsprijs : 27.500 gulden ; verkoopprijs : 29.000 gulden.

— nr. 1272 : een gouden nobel van de graaf van Vlaanderen Jan zonder Vrees (1405-1419). Het stuk was in vrijwel prachtige staat van bewaring en haalde 14.000 gulden (schattingsprijs : 8.000 gulden).

— nr. 1315 : een gouden kroon te Valenciennes geslagen voor het graafschap Henegouwen tijdens het bewind van Jan IV, hertog van Brabant (1418-1427). Het stuk was 8.000 gulden geschat en werd verkocht voor 13.500 gulden.

— nr. 1344 : een gouden schild, geslagen voor het graafschap Ligny-Saint Pol op last van Walerand III van Luxemburg (1371-1415). De geveilde munt is het tweede bekend exemplaar. In een bijna prachtige staat van bewaring bracht het stuk 13.500 gulden op (schattingsprijs : 8.000 gulden).

Een klein rekensommetje leert ons dat 36 van de 42 stukken van de vondst van Baarle-Nassau gezamenlijk het kokette bedrag van 193.245 gulden of zowat 3.100.000 BF opbrachten.

Naast de stukken uit voornoemde muntvondst werden ook nog een paar andere zeldzaamheden aangeboden. Voor de muntslag uit onze

gewesten noteerden we ondermeer een Brusselse dukaton van 1675 geslagen voor Karel II (1665-1700) die 1.400 gulden kostte, een écu au Saint-Maximilien van de Kamerijkse aartsbisschop Maximilien de Berghes (1556-1570) die 5.200 gulden haalde, een Doornikse halve patagon van 1639 (onbekend jaartal) voor Filips IV (1621-1665) die voor 1.200 gulden geveild werd en tenslotte een koperen oord voor Namen. Deze laatste werd geslagen in 1712 voor rekening van Maximiliaan-Emmanuel van Beieren (1711-1714) en behoort tot een uiterst zeldzaam type (zie de bijdrage van de heer H. Enno van Gelder in *De Geuzenpenning*, december 1976, blz. 71). De schattingsprijs van 300 gulden werd ruimschoots overtroffen door de verkoops-prijs die niet minder dan 4.700 gulden bedraagt, een som die geen verdere kommentaar vereist.

6de Annual New York International Numismatic Convention.

Deze belangrijke numismatische manifestatie zal dit jaar drie dagen
9 tot en met
tel te New Yo
vooral antieke
n ; de verkoop

muntstukken wordt alleen toegelaten indien de stukken van vóór 1815 dateren.

De organisatoren rekenen er op dat 20 % van de beschikbare tafels zal ingenomen worden door beroepsnumismaten komende van overzee. De firma Henri Christensen uit Madison (New Jersey) richt op vrijdagavond en zaterdagvoormiddag een openbare munttenveiling in. De Organisation of International Numismatists houdt een seminarie terwijl talrijke Amerikaanse numismatische verenigingen gespecialiseerd in buitenlandse muntslagen zittingen en vergaderingen organiseren. Dit geldt voor de Society for Medieval Numismatics, de Société américaine pour l'étude de la numismatique française en de International Bank Note Society.

Voor nadere inlichtingen aangaande deze grootse manifestatie kan men zich richten tot de N.Y.I.N.C., P.O. Box 2050, Teaneck, New Jersey 07666, U.S.A.

Enorm land, enorme cijfers...

De Amerikaanse verzamelaars konden vanaf 1 april jl. intekenen op de reeks courante muntstukken 1977 in « proof » kwaliteit tegen de prijs van 9 dollars per reeks.

Op 11 april waren reeds 733.000 bestellingen opgenomen voor een totaal van 2.156.000 reeksen. Principieel had men de mogelijkheid om tot 30 mei in te tekenen, maar gezien het grote succes besloten de verantwoordelijken de inschrijvingen af te sluiten op het ogenblik

dat het aantal bestelde reeksen de 4 miljoen eenheden bereikte. Dit gebeurde zeer snel zodat de Amerikaanse Schatkist in een paar weken tijd niet minder dan 36 miljoen dollars (meer dan 1 miljard Belgische frank) inkasseerde en aan de ganse onderneming een zeer flinke stuiver verdiende.

(Bronvermelding : *Coin World*).

Numismatische reis.

De Cercle d'études numismatiques organiseert van 27 tot en met 31 oktober 1977 een numismatische reis naar Kopenhagen (Denemarken), alwaar op 28 oktober het Koninklijk Penningkabinet zal bezocht worden.

Programma :

27-10 : vertrek uit Brussel Nationaal hetzij om 18.55 u hetzij om 21.00 u en aankomst te Kopenhagen hetzij om 19.25 u, hetzij om 21.25 u lokale tijd.

28-10 : bezoek aan het Koninklijk Penningkabinet van Kopenhagen.

29 en 30-10 : vrij verblijf te Kopenhagen.

31-10 : vertrek uit Kopenhagen hetzij om 09.40 u, 14.45 u, 18.00 u of 20.15 u lokale tijd en aankomst te Brussel Nationaal hetzij om 12.10 u, 17.10 u, 20.30 u of 22.40 u.

Prijs :

7.880 BF per persoon (voor een groep van minimum 10 personen) bevattende :

- vliegtuigreis heen en terug
- transfert luchthaven - hotel heen en terug
- overnachting en ontbijt in een modern hotel (toeristenklasse) op basis van een tweepersoonskamer ; toeslag van 590 BF voor een éénpersoonskamer.

Inschrijving :

door storting of overschrijving van het overeenkomstig bedrag op P.C.R. nummer 000-0957261-65 van de Cercle d'études numismatiques a.s.b.l., Keizerslaan 4 te 1000 Brussel.

Uiterste datum van inschrijving :

20 september 1977.

Reeksen « Fleur de coins » 1977 van Frankrijk.

De N.V. Numismatic International Belgium, Frère Orbanlaan 409 te 9000 Gent deelt ons mee dat de reeks « Fleur de coins » 1977 van Frankrijk kan besteld worden tegen 1.300 BF en niet 1.350 BF zoals in hun omzendbrief vermeld stond.

Penningen van de stad Brussel.

Door de uitgeverij Europa, Botermarkt 10 te 3290 Diest wordt een reeks penningen uitgegeven getiteld « De Penningen van de stad Brussel ». Van deze penningen worden er twee soorten geslagen, waarvan de eerste op de voorzijde Iris, bloem van Brussel, en op de keerzijde Sint-Michiël, patroon van de hoofdstad, afbeeldt. Deze medaille werd ontworpen door Mevrouw Francine Somers-Tijtgat terwijl de firma Fibru-Fisch instond voor het slaan. De penningen, waarvan de oplage van de gouden versie beperkt wordt, kunnen besteld worden in alle kantoren van de Kredietbank. Voor de gouden exemplaren wordt de bestelling of inschrijving stopgezet op 30 september 1977. De penningen van de stad Brussel bestaan in volgende versies: 1) goud 900/1000, 9 g, 25 mm en 2) zilver 999/1000, 26 g, 35 mm. De indicatieve prijs (B.T.W. inbegrepen) bedraagt respectievelijk 4.000 BF en 975 BF.

Vergadering van het Bureau van de Internationale Commissie voor Numismatiek.

Op 16 en 17 mei jl. vergaderde, onder het voorzitterschap van de heer Le Rider, administrateur generaal van de Bibliothèque Nationale van Parijs, het Bureau van de Internationale Commissie voor Numismatiek. Deze vergadering had plaats in de De Hirsch-zaal van het Penningkabinet van de Koninklijke Bibliotheek Albert I te Brussel.

De heer professor Paul Naster nam er aan deel in hoedanigheid van voorzitter van de sub-commissie van de Sylloge Nummorum Graecorum.

Op 16 mei bood het Bureau van het Koninklijk Belgisch Genootschap voor Numismatiek de leden van het Bureau van het I.C.N. een receptie aan.

VRAAG EN ANTWOORD

1. België — 2 frank 1944 uit zilver

De heer Jean Demeyer, Zonnebloemstraat 7 te 9000 Gent zou graag in contact komen met de eigenaars van het Belgisch muntstuk dat in Philadelphia vervaardigd werd uit zilver. Normaliter zijn deze stukken uit gegalvaniseerd staal maar ingevolge een vergissing werd er een onbekend aantal exemplaren geslagen op zilveren muntplaatjes die oorspronkelijk voorzien waren voor de aamunting van de Nederlandse stukken van 25 cents.

RUILBEURZEN

*Wie richt in
Wat
Waar
Wanneer
Prijs deelneming*

Numismatische Kring Hasselt.
10de internationale numismatische dag.
Cultureel Centrum Hasselt, Kunstlaan 5.
zondag 2 oktober 1977 van 9 tot 18 u.
200 BF per tafel te storten op rekening
nr. 001-0485518-12 van de Numisma-
tische Kring Hasselt, c/o de heer Martin
Schreurs, Elfde Liniestraat 1 te 3500
Hasselt.

TE WEERHOUDEN DATA

18 september 1977	numismatische dag te Couvin.
2 oktober 1977	10de internationale numismatische dag te Hasselt.
2 oktober 1977	ruilbeurs te Tilburg.
8 oktober 1977	private veiling van de Brabantse Numisma- tische Vereniging in het Atlanta Hotel te Brussel. Expert: de heer J. De Mey.
16 oktober 1977	jaarlijkse algemene vergadering van het E.G.M.P. te Nivelles.
22 oktober 1977	salon van de Société Numismatique de Paris et sa Région.
27-31 oktober 1977	numismatische reis naar Kopenhagen, in- gericht door de Cercle d'études numismati- ques.
11 november 1977	internationale numismatische ruilbeurs te Tienen.
20 november 1977	ruilbeurs te Tilburg.
8-30 december 1977	tentoonstelling in de Bank Brussel-Lambert, Regentschapstraat te Brussel, ingericht door Les Numismates de Bruxelles.